

ANKARA’NIN KENTSEL GELİŞİMİNE ETKİ YAPAN TOPLUMSAL YAPI (1924-1980)

Hazırlayan: Y. Yeşim Uysal (Proje Bursiyeri)

3 Mart 1924	Hilafetin kaldırılması
1924	Anayasa’nın Kabul edilmesi (Teşkilat-i Esasiye Kanunu)
1924	İş Bankası’nın kurulması
1925	Ankara’da AOÇ’nin kurulması
1925	Terakkiperver Fırka’nın kapatılması
1925	Tekke ve türbelerin kapatılması
1926	Takvim ve saat değişikliğinin yürürlüğe girmesi
1926	Otomatik telefonun işletmeye açılması
18 Ocak 1927	Lozan Barış Antlaşması
1927	Teşviki Sanayi Kanunu’nun çıkarılması
1927	İstiklal Mahkemeleri’nin kaldırılması
1927	Ulus’ta Zafer Anıtı’nın açılması
1928	Ankara Palas’ın hizmete açılması
1 Ocak 1929	Millet Mektepleri’nin açılması
1929	Dünya Ekonomik Bunalımı (Fiyat denetimi)
1929	Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti’nin kurulması
1929	Zirai Kredi Kooperatifleri Yasası’nın çıkarılması
1930	Türk Parasının Değerini Koruma Yasası’nın çıkarılması
1931	Merkez Bankası’nın kurulması
1932	Devletçilik İlkesi’nin kabul edilmesi (Devletin ekonomik alanda etkinliğinin artması)
1933	Sümerbank’ın kurulması
1934	Etibank’ın kurulması
1935	Soyadı Kanunu’nun yürürlüğe girmesi
1935	Pazar günlerinin tatil ilan edilmesi
1936	İş Kanunu’nun çıkarılması
1937	Devletçiliğin Anayasa hükmü olması
2 Eylül 1938	Hatay Meclisi’nin toplanması
1938	Türkiye-İrak-İran –Afganistan arasında akdedilen Saadabat Paktı’nın TBMM tarafından kabul edilmesi
1938	Atatürk’ün ölümü
1938	İsmet İnönü’nün Cumhurbaşkanı olması
1939	2. Dünya Savaşı’nın başlaması
1939	Erzincan depremi

1940	Köy Enstitüleri Kanunu'nun çıkarılması
1941	Yapı Dergisi'nin yayın hayatına başlaması
1942	Ankara Belediyesi EGO İşletme Müdürlüğü'nün kurulması
1943	Milli Eğitim Şurası'nın toplanması
1943	Gençlik Parkı'nın açılması
1944	Mimarlık Dergisi'nin yayın hayatına başlaması
1944	Bayındırlık Bakanlığı Nafia Sergisi'nin açılması
1944	İngiliz Mimarlık Sergisi'nin açılması
1944	1. Türk Kooperatifçilik Kongresi'nin düzenlenmesi
1945	Türkiye'nin Almanya ve Japonya'ya savaş ilan etmesi
1945	Birleşmiş Milletler'e giriş
1945	Çok partili döneme geçiş
1945	Türk Belediyecilik Derneği'nin kurulması
1945	Yapı Kalfalığı Talimatnamesi'nin çıkarılması (Yapı kalfalarının Ankara Yapı Usta Okulu'nda eğitim görmeleri)
11 Haziran 1945	Toprak Reformu Yasası'nın kabulü
23 Haziran 1945	4759 Sayılı Yasa ile İller Bankası'nın kurulması
9 Temmuz 1945	İşçi Sigortalar Kurumu'nun kurulması (SSK)
17 Temmuz 1945	Türkiye Belediyecilik Derneği'nin kurulması
1 Ekim 1945	İller ve Belediyeler Dergisi'nin yayına başlaması
1946	Çok partili seçimlerin yapılması
1946	İsmet İnönü'nün tekrar Cumhurbaşkanı olması
7 Ocak 1946	Demokrat Parti'nin kurulması
1947	Türkiye'nin Marshall Planı'na dâhil edilmesi
1947	Hasan Saka'nın Başbakan olması
29 Mayıs 1947	Bakanlar Kurulu kararı ile Yenişehir'de Cami Yaptırma Derneği'nin kamu yararlı dernek sayılması
1948	Avrupa İktisadi İşbirliği Teşkilatı'nın kurulması ve Türkiye'nin bu teşkilata üye olması
1948	5237 Belediye Gelirleri Kanunu'nun çıkarılması
1948	Noterler Kanunu'nun 44. maddesinde değişiklik yapılması (Kat mülkiyetinin önünün açılması)
1948	Ankara'da 1. Türk Yapı Kongresi'nin toplanması
1949	Ankara Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün kurulması
1949	Dolmuşçuluğun sistemleştirilmesi (yasallaştırılması)
1949	Şemsettin Günaltay'ın Başbakan olması
1949	Türkiye'nin Avrupa Konseyi üyesi olması

23 Haziran 1949	5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Yasası ile SSK'nın konut kredisi vermeye başlaması
1949	Türk mimarların Ankara İstanbul ve İzmir'de yabancı mimarlara karşı protesto gösterileri yapması
1 Mart 1950	Yabancı Yatırımları Teşvik Kanunu'nun çıkarılması
14 Mayıs 1950	Demokrat Parti'nin iktidara gelmesi
1950	Celal Bayar'ın Cumhurbaşkanı olması
1950	Türk birliklerinin Kore'ye gönderilmesi
1951	Kızılay'a alışveriş merkezleri açılması izninin verilmesi
1951	İtalyan Luna Parkı'nın Ankara'ya getirilmesi
1951	"Town Planing and Housing in Turkey" Raporu'nun verilmesi
1952	A.Ü. Siyasal Bilimler Fakültesi'ne bağlı İskân ve Şehircilik Enstitüsü'nün kurulması
1952	Türkiye'nin NATO'ya üyeliğinin kabulü
1952	Gençlik Parkı'na Luna Park açılması
1954	TMMOB'nin kuruluşu
1954	Celal Bayar'ın ikinci defa Cumhurbaşkanı olması
2 Şubat 1954	Çocuk Sağlığı, Bilimsel ve Sosyal Araştırma Enstitüsü'nün kurulması (Enstitü 1957-1967yılları boyunca Rockefeller Vakfı'nca desteklenmiştir)
1955	Ulus İşhanı inşaatının başlaması
1955	Emek İşhanı inşaatının başlaması
1956	Adnan Menderes'in Kocatepe arsasını Yenişehir'de Cami Yaptırma Derneği'ne bağışlaması
18 Mayıs 1956	Ulusal Koruma Kanunu'nun çıkarılması (Liberal politikalardan vazgeçilmesi)
1956	Kamulaştırma Kanunu'nun çıkarılması
1957	Celal Bayar'ın üçüncü defa Cumhurbaşkanı olması.
1957	Yenişehir'de Cami Proje Yarışması'nın açılması
1958	Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü inşaatının başlaması
1958	Herbet Muller'in Ankara araştırmasının yayınlanması
1959	ABD ile ikili anlaşmaların imzalanması
1960	Meclis Tahkikat Komisyonu'nun kurulması
27 Mayıs 1960	Silahlı Kuvvetler'in yönetime el koyması. TBMM'nin feshi Cumhurbaşkanı, hükümet üyeleri ve DP'li milletvekillerinin tutuklanması. Cemal Gürsel'in Milli Birlik Komitesi'nin ve geçici hükümetin başkanı olması
1960	Kıbrıs Devleti'nin kurulması ve Cumhuriyetin ilanı

1960	İkinci Gürsel kabinesinin kurulması
1960	MTA Genel Müdürlüğü binasının inşaatının başlaması
30 Eylül 1960	91 Sayılı Kanun ile DPT'nin kurulması
1961	TBMM yeni binasının açılması
9 Temmuz 1961	Yeni Anayasanın halkoyuna sunulması ve kabul edilmesi
1961	Yassıda duruşmalarının sonuçlanması; Menderes, Zorlu ve Polatkan'ın idam edilmesi
1961	Cemal Gürsel'in Cumhurbaşkanı olması
1962	Yahudi Sinagogu'nun açılması
1963	Planlı ekonomiye geçilmesi
1963	Karayolları Genel Müdürlüğü binasının inşaatının başlaması
1963	Sosyalist Kültür Derneği'nin kurulması
1 Şubat 1963	Ortadoğu Havayollarına ait bir uçağın Ulus merkezine düşmesi
23 Şubat 1963	Ankara Üniversitesi'ne bağlı Hacettepe Sağlık Bilimleri Y.O.'nun açılması
14 Ekim 1963	Hacettepe Tıp Fakültesi'nin kurulması
1964	Toprak Mahsulleri Ofisi binasının inşaatının başlaması
1965	Seçim sonrası A.P. hükümetinin kurulması. Demirel'in Başbakan olması
1965	DPT'nin yetkilerinin sınırlandırılması. (İthalat sınırlamaları, kurla oynama)
1965	Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü binasının inşaatının başlaması
1 Ağustos 1965	TİP'in seçim öncesi deklarasyonunun yayınlanması
1965	100. Yıl İşhanı inşaatının başlaması
1966	Kızılay'da ABD aleyhtarı miting yapılması
1966	Cevdet Sunay'ın Cumhurbaşkanı olması
1967	DSİ'ye şehir suyu konusunda önemli yetkiler verilmesi
1967	Vedat Dolokay ve Nejat Tekelioğlu'nun temeli atılan Kocatepe Cami projesinin iptali
1967	Bayındırlık Bakanlığı'nın özel bürolardan yararlanılması için genelgesi
30 Ekim 1967	Hüsrev Tayla ve Fatih Uluengin'in Kocatepe Cami projesinin inşaatına başlanması
1968	Öğrencilerin üniversiteler reformu için boykotu (Sokak gösterileri yapılması)
1968	İşgal ve tedhiş olaylarının başlaması
1969	Mimarlar Odası'nın Bayındırlık Bakanlığı yarışmalarını boykot çağırısı
1969	DSİ'nin 1970-2020 Su Master Planı hazırlaması
1970	Mimarlar Odası'nda "Türkiye'de Mimarlık" konulu açikoturum yapılması

1970	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü binasının inşaatının başlaması
1970	Danıştay'ın kendi binasına taşınması
1970	Anayasa Mahkemesi'nin kendisine arazi seçmesi
12 Mart 1971	Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanlarının Cumhurbaşkanıyla senato ve meclis başkanlarına muhtıra vermesi, Demirel hükümetinin istifası. Nihat Erim'in Başbakan olması
1971	Yeni Devlet Personel Yasası'nın çıkarılması
1973	Fahri Korutürk'ün Cumhurbaşkanı olması
1973	Ecevit Hükümeti'nin kurulması
1973	Petrol Krizi
1973	Koray İşhanı inşaatının başlaması
1973	Vakıfbank Genel Müdürlüğü binasının inşaatının başlaması
1974	Toplu Konut Holding'in kurulması (Büyük inşaat ve yapı malzemesi firmalarının bir araya gelmesi)
1975	ABD'nin Türkiye'ye silah ambargosu uygulaması
1975	Demirel tarafından 1. Milliyetçi Cephe Hükümeti'nin (AP-MSP-MHP koalisyonu) kurulması
1975	Türk Hükümeti'nin NATO'ya bağlı İncirlik Üssü dışında tüm ABD üslerine el koyması
1975	İş Bankası Genel Müdürlüğü binasının inşaatının başlaması
1975	Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü ek binasının inşaatının başlaması
1977	Ecevit Hükümeti'nin güvenoyu alamaması. Demirel tarafından 2. Milliyetçi Cephe Hükümeti'nin (AP-MSP-MHP koalisyonu) kurulması
1977	Hükümetin istifası
1977	Uğurlu İşhanı ve Çarşısı inşaatının başlaması
1978	Ecevit Hükümeti'nin kurulması
1978	ABD'nin silah ambargosunu kaldırması
1978	ABD üslerinin açılması
1978	22 ilde sıkıyönetim ilan edilmesi
1979	Abdi İpekçi'nin katledilmesi
1979	Ecevit Hükümeti'nin istifası
1979	Demirel'in azınlık hükümeti kurması
1979	Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanlarının hükümete "uyarı mektubu" vermesi
1979	Gama yönetim binası inşaatının başlaması
24 Ocak 1980	24 Ocak Kararları
1980	Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ün görev süresinin sona ermesi, yeni

12 Eylül 1980 cumhurbaşkanının seçilememesi
12 Eylül Müdahalesi. Milli Güvenlik Konseyi'nin TBMM'ni ve hükümeti feshetmesi, sıkıyönetim ilanı, Kenan Evren'in devlet başkanı olması, Bülent Ulusu liderliğinde hükümet kurulması, siyasi partilerin faaliyetlerinin durdurulması. Avrupa Konseyi'nin Türkiye ile ilişkilerini dondurması.

<u>Ankara Belediye Başkanları</u>	<u>Dönemi</u>
--	----------------------

Nevzat Tandoğan	1929/1946
Osman Sabri Adal	1946/1946
İzzettin Çağpar	1946/1948
Ragıp Tüzün	1948/1950
Fuat Börekçi	1950/1951
Atıf Benderlioğlu	1951/1954
Kemal Aygün	1954/1955
Cemal Göktan	1955/1955
Orhan Eren	1955/1957
Kemal Aygün	1957/1958
Dilaver Argun	1958/1960
İrfan Baştuğ	1960/1960
İhsan Orgun	1960/1961
Nuri Teoman	1961/1962
Enver Kuray	1962/1963
Halil Sezai Erkut	1963/1968
Ekrem Barlas	1968/1973
Vedat Dalokay	1973/1977
Ali Dinçer	1977/1980